

VJESNIK VERTIKALE

Zagreb,
21. rujna 2015.

ŠTRAJK U OBRAZOVANJU 2015.

RAZLOZI

**NOVACA IMA ZA IZBORNA DARIVANJA, OPET NEMA ZA OBRAZOVANJE
PREMIJER OBEĆAJE TRI GODINE, A MINISTAR UVJERAVA DA NAM JE DOBRO**

ZAHTJEVI

**4% SVIM ZAPOSLENICIMA U SUSTAVU
POVEĆANJE IZDVAJANJA ZA ZNANOST I OBRAZOVANJE**

VRIJEME

**POČETAK: PETAK, 25. RUJNA 2015.
I DALJE DOK SINDIKATI VERTIKALE OBRAZOVANJA NE ODLUČE DRUGAČIJE!**

UVODNA RIJEČ

Ovaj Vjesnik namijenjen je svima onima koji žele znati više i koji mogu i imaju volje objasniti članovima istinu o njihovom stvarnom položaju. Važno je da svi, baš svi, budemo sigurni da smo mi pravedna strana. Ne dopustimo da nam nekorektnim podacima zamute bitno. Ovih dana očekujemo žestoku propagandu u kojoj će vam se objašnjavati vaš "stvarni" položaj, kako je vama zapravo dobro, tvrditi kako sindikati vama manipuliraju, uvjeravati vas da je mnogima u društvu još i gore te da smo na putu gospodarskog procvata. Očekujemo i napade na sindikalne čelnike, koji će imati divnu priliku "saznati" o sebi puno toga što do sada nisu znali. Onaj koji ovo pročita s time neće imati problema i bit će u stanju objasniti to i drugima. Moramo još jednom pokazati da ljudi u obrazovanju imaju svijest i o sebi i o društvu u kojem žive, da imaju i srce i mozak, kao što dobro reče Milanović, da se ne mire s nepravdom pa niti s onom koju on proizvodi.

UZROK ŠTRAJKA

Četiri godine smo izmrcvareni politikom rezanja ove vlasti koja nije dala nikakve rezultate, baš onako kako smo upozoravali, jer nije niti mogla dati. Govorili su nam, kao papagaji, da će naše smanjivanje plaća dovesti do rješavanja problema nezaposlenih. Govorili su nam svaki puta da je ovo zadnje rezanje. Problem nezaposlenih nije riješen, a događa se najgori mogući scenarij: odljev u inozemstvo najboljih ljudi, koje smo mi školovali na teret građana. U isto vrijeme, vlast opijena sama sobom slavi rast BDP-a od "čak" 1% nakon svjetskog rekorda od tri godine kontinuiranog pada BDP-a. **Zaključimo: naša žrtva, što dobrovoljna, što prisilna, nije imala smisla.** Državnom proračunu smo u četiri godine ostavili 14 milijardi kuna ili 7 peljeških mostova.

Mnogima od nas drastično su pogoršali standard, a pogotovo onima koji su imali kredite. Socijaldemokratska vlada, kao socijalno osjetljiva, najviše je udarila po starijim radnicima pred mirovinu ili radnicima s najnižim primanjima. Ne možemo to nazvati drugačije nego lešinarenje nad našim životima.

POVOD ZA ŠTRAJK

4. kolovoza ove godine, na isti dan kada je bio i mimohod u Zagrebu, u Ministarstvu zdravlja potpisuju kolektivni ugovor kojim zaposlenici u zdravstvu dobivaju 4% na plaću na ime odgovornosti za rad u zdravstvu. Raduje nas rast plaća svih radnika u zdravstvu, a posebno naših medicinskih sestara i liječnika. Međutim, potpis tog ugovora nosi sa sobom dva nemoralna aspekta, koji idu na dušu isključivo Vlade RH. Prvo, prevara drugih sindikata. Drugo, zabljesnula je laž da nema novaca. U čemu je prevara?

PODLA PREVARA STOTINJAK TISUĆA ZAPOSLENIKA

Ukinuli su prošle godine *dodatak za vjernost službi* koji zovemo 4, 8 i 10%. Da bi dobili novi kolektivni ugovor, neki su sindikati javnih službi na to pristali, maknuli su taj dodatak iz kolektivnih ugovora, ali su pri tome ugovorili klauzulu da će se i njima taj dodatak isplaćivati ako se u bilo kojoj drugoj službi bude isplaćivao. Vlada ga nije isplaćivala nigdje jer je zakonom derogirala kolektivne ugovore, ali ga nije uspjela otkloniti iz kolektivnog ugovora za zdravstvo, zahvaljujući odlučnom protivljenju sindikata medicinskih sestara. Zbog toga je za vlast postojala opasnost da ga jednom ipak bude morala plaćati, i ne samo u zdravstvu, već onda i u svim drugim službama, jer je tako potpisala. Stoga joj je bilo jako stalo da

ga u zdravstvu zamijeni za nešto što se neće zvati dodatak za vjernost službi, kada ga već nije mogla otkloniti.

I Sindikat znanosti je ovih dana trebao razriješiti dilemu: potpisati kolektivni ugovor bez tog dodatka ili i dalje biti bez ugovora. Međutim, dilema je otklonjena jer više nema tog dodatka u zdravstvu.

Da bi ono što su potpisali izigrali, oni su jednostavno dodatak za vjernost službi pretvorili u "*dodatak za odgovornost*" u visini od 4%. Za taj iznos i na to ime podigli su svima plaće u zdravstvu, što je koštalo isto koliko i dodatak za vjernost službi i tako sada više nemaju obavezu prema drugim službama. Tako su prevarili 80 tisuća ljudi u prosvjeti, svoje građane, svoje zaposlenike, svoje birače.

SRCE I MOZAK. ORAO NE LOVI MUHE, ALI NI STRŠLJENE.

Zar doista Milanović misli da najobrazovaniji dio populacije nema niti srca niti mozga? Zar i nas tretira kao muhe, jer je on orao? Budimo mi stršljeni. Orao ne lovi ni stršljene.

MINISTAR I PREMIJER

Prije 25 dana ministar Mornar je najavio da će nas primiti premijer, jer mu je ovaj tako rekao. Međutim, nakon toga premijer se ne javlja svome ministru. Toliko vrijedi ministar obrazovanja, jer toliko vrijedi obrazovanje i znanost u ovoj Vladi. Sada Milanović govori da on ne može više ništa potpisati, jer je kasno. Kako mu nije neugodno. Sve on još može potpisati do tehničke vlade, a ako smo mi u štrajku, a štrajk nanosi ozbiljnu materijalnu štetu, onda i za vrijeme tehničke vlade. Tehnička vlada počinje datumom proglašenja izbora, što je u ingerenciji predsjednice RH. *Nota bene*, prije 25 dana nije bilo kasno, ali je Milanović imao važnijeg posla, npr. posjeta izložbi srednjovjekovnih zakona protiv korupcije točno u vrijeme naših razgovora s Mornarom.

MORNAROV SALTO MORTALE

Mornar je sve do neki dan govorio da obrazovanje zaostaje s plaćama, ali da nema novaca u proračunu. A onda naglo *salto mortale*, nakon umiljatog razgovora s premijerom. Šalje medijima njihove izračune o plaćama iz kojih proizlazi da je nama dobro jer imamo niz izdašnih dodataka. Tim povodom na ovom mjestu ćemo vam približiti stvarno stanje naši plaća, kupovne moći i standarda, promatrajući sve to od 2009. godine i od 2012. godine, odnosno dolaska ove Vlade na vlast.

NAŠA PRIMANJA I PLAĆE 2009. - 2012. - 2015.

Velik dio zaposlenih u obrazovanju bitno je potplaćen s obzirom na razinu obrazovanja. Prosječna plaća u obrazovanju pala je ispod prosječne plaće u RH, a s dolaskom krize plaće zaposlenika u obrazovanju bile su prve na redu za smanjenje. Tijekom 2015. došlo je do stanovitog oporavka plaća u RH te povećanja plaća u zdravstvu (prije isplate 4%).

Ministar Mornar, u zadnjoj fazi svoje metamorfoze, počeo je čelnike sindikata uvjeravati kako njihovi članovi imaju relativno visoke plaće. Pritom je pokušao nametnuti tri netočne tvrdnje:

- da su umanjjenja plaća u sustavu obrazovanja nadoknađena izmjenama koeficijenata;
- da u sustavu obrazovanja postoje brojni lukrativni dodaci te da su plaće relativno visoke;
- da bi financijski efekt povećanja osnovne plaće za 4 posto bio mnogo veći u sustavu obrazovanja od onoga što je dobilo zdravstvo;

Sve njegove pretpostavke su pogrešne. Istina je suprotna. Idemo redom:

NAJVAŽNIJA UMANJENJA NAŠIH PRIMANJA

Podsjetimo se prvo svih umanjjenja naših primanja.

1. SMANJENJE OSNOVICE ZA 6%! Travanj 2009. godine. Štrajk 100 tisuća ljudi i pregovori do 3h u noći. Rezultat: potpisan Dodatak Sporazumu o osnovici koji nam jamči povratak tih 6% kada BDP poraste 2%. Zbog politike rezanja zamrznuto je gospodarstvo i to se još nije dogodilo. Međutim, pozitivni učinak tog sporazuma je bio ogroman. Zbog njega nam nisu mogli smanjivati osnovicu već su napadali naknade i dodatke na plaće.

2. UKINUT DODATAK NA PLAĆU 3, 5, 7 I 9% U PROSVJETI. Kolovoz 2012. godine. Taj je dodatak uveo Račan nakon što su prethodno ljudima smanjili plaću i do 30%. Svrha dodatka je bila povećati razliku u plaćama između početnika u obrazovanju i zaposlenika pred kraj karijere. Račan uveo, Milanović ukinuo.

3. UKINUTI BOŽIČNICA, REGRES, SMANJENE JUBILARNE NAGRADE, OSAKAČEN PRIJEVOZ... Rujan 2012. Vlada jednostrano i protupravno raskida Temeljni kolektivni ugovor. Svi sindikati osim medicinskih sestara i sindikata prosvjete pristali su na ukidanje tih prava.

4. SMANJENI KOEFICIJENTI ZA 3%. Ožujak 2013. godine. Tvrdili su da su božićnice zadnje.

5. UKINUT DODATAK OD 4, 8 I 10%. Ožujak 2014. godine. Taj je dodatak također prvo uveden u obrazovanju da bi ga kasnije izborili sindikati i u drugim službama, iako je taj dodatak pravoga smisla imao samo u obrazovanju. Njega je također uveo Račan iz istih razloga kao gore, ali u zamjenu za uvećanu normu starijim radnicima u obrazovanju.

To nisu sva umanjjenja. Imali smo udar na posebne uvjete rada, način obračuna plaća, ukidanje nadoknade troškova, itd. Ne treba zaboraviti da su povremeno prijetili ukidanjem prosvjetnog dodatka te dodatka za doktorat.

1 UMANJENJA PLAĆA U OBRAZOVANJU NISU KOMPENZIRANA

Sva navedena smanjenja mnogima nisu uopće kompenzirana, kao npr. nenastavnom osoblju u sva tri sustava obrazovanja, te nikome u sustavu visokog obrazovanja i znanosti (jer ono, prema premijeru, navodno dobro stoji).¹

Nastavnicima u srednjim i osnovnim školama su kompenzirana tek djelomično i nedovoljno.

KOMPENZACIJA UČITELJIMA I NASTAVNICIMA. Njima je najprije u srpnju 2012. ukinut dodatak na staž od 3 posto (do 9 godina staža), 5 posto (10-19 godina), 7 posto (20-29 godina) i 9 posto (više od 30 godina). Kako bi se učinak tog poteza djelomično ublažio, koeficijenti nastavnicima i učiteljima su povećani za 2,4 posto (mentorima za 3,5%, a savjetnicima za 3%) u ožujku 2013. (kada su svima ostalima u javnom sektoru smanjeni) te je tako tek djelomično kompenzirano smanjenje dodatka od 3, 5, 7 i 9 posto. Potom su u ožujku 2014. povećani koeficijenti za nastavnike, učitelje i stručne suradnike za 3,5 posto, dok su mentorima povećani za 6 posto, a savjetnicima za 8 posto. Međutim, od 1. travnja iste godine je ukinut i dodatak na staž od 4 posto (za 20 godina staža), 8 posto (za 30 godina) i 10 posto (za više od 35 godina staža) svima u obrazovanju.

Kao što vidimo, najbrojnijoj skupini koeficijenti su povećani dva puta, jednom za 2,4% a drugi puta za 3,5%. No, **čak niti ta povećanja nisu kompenzirala dodatak 3, 5, 7 i 9% svima, već samo nastavnicima do 19 godina staža, a kamoli da su kompenzirala gubitak od 4, 8 i 10% zaposlenicima s 20 i više godina staža.**

Tablica 1 će vam dati uvid o tome tko i koliko je dobio i izgubio ovim dizanjem, spuštanjem, ukoliko neredom u sustavu plaća koji su proizveli.

Tablica pokazuje koliko je cinizma u tvrdnji ministra da je polovica zaposlenika imala rast plaća za vrijeme ove Vlade. Valjda je htio reći polovica nastavnika i učitelja, jer nenastavno osoblje nije dobilo nikakvo povećanje, već su

¹ vidi Večernji list, Obzor, od 19. rujna 2015.

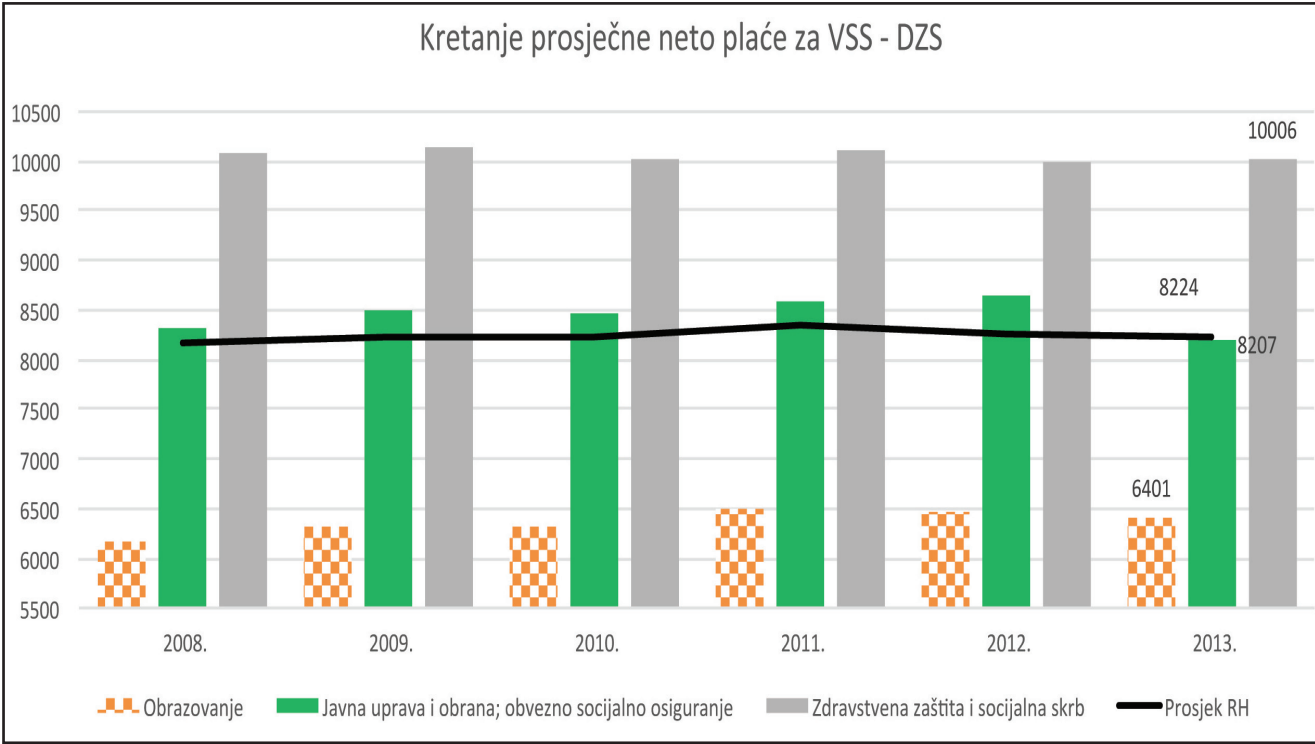
Tablica 1 Postotne promjene u koeficijentima (učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj) - srpanj 2015./siječanj 2012.									
PROMJENE	GODINE STAŽA								
	1	5	10	15	20	25	30	35	40
Srpanj 2012. - ukidanje uvećanja koeficijenta od 3, 5, 7 i 9 posto	-3	-3	-5	-5	-7	-7	-9	-9	-9
Ožujak 2013. - povećanje koeficijenta	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
Travanj 2014. - povećanje koeficijenta	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Travanj 2014. - ukidanje uvećanja koeficijenta od 4, 8 i 10 posto	-	-	-	-	-4	-4	-8	-10	-10
Razlika u koeficijentu	2.9	2.9	0.9	0.9	-5.1	-5.1	-11.1	-13.1	-13.1

Tablica 2 Pad realne vrijednosti godišnjih bruto primanja - srpanj 2015./siječanj 2012.					
	Godine staža	Godišnja primanja (prema uvjetima iz siječnja 2012.)*	Godišnja primanja (prema uvjetima za srpanj 2015.)**	Razlika godišnjih primanja	Promjena realne vrijednosti godišnjih primanja (uključujući inflaciju)***
Visoko obrazovanje i znanost					
Redoviti profesor-trajno zvanje, znanstveni savjetnik-drugi izbor	36	311,621 kn	275,451 kn	-12%	-16%
Redoviti profesor-prvi izbor, znanstveni savjetnik-prvi izbor	20	225,469 kn	210,508 kn	-7%	-11%
Docent, znanstveni suradnik	15	161,378 kn	156,350 kn	-3%	-8%
Viši asistent, viši predavač, viši knjižničar	10	137,075 kn	132,579 kn	-3%	-8%
Asistent (bez mag. i doktorata)	3	101,583 kn	99,497 kn	-2%	-7%
Tehnički suradnik SSS, laborant	20	79,239 kn	74,391 kn	-6%	-11%
Čistačica NSS	15	46,687 kn	45,035 kn	-4%	-8%
Osnovne i srednje škole					
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj-savjetnik	36	141,105 kn	132,783 kn	-6%	-11%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj-mentor	20	113,905 kn	113,581 kn	-0%	-5%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	36	121,815 kn	109,007 kn	-11%	-15%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	10	95,200 kn	96,998 kn	2%	-3%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	3	90,338 kn	93,765 kn	4%	-1%
Administrativni referent	30	73,220 kn	66,067 kn	-10%	-15%
Čistačica NSS	36	56,112 kn	49,433 kn	-12%	-17%

Izvor: Matica hrvatskih sindikata; DZS *Uključuju godišnju bruto plaću prema uvjetima koji su vrijedili u siječnju 2012. i regres od 1.250 kn., **Uključuje godišnju bruto plaću prema uvjetima za rujna 2015., *** Inflacija u promatranom razdoblju 4,8%

Tablica 3 Pad realne vrijednosti godišnjih bruto primanja - srpanj 2015./siječanj 2009.					
	Godine staža	Godišnja primanja (prema uvjetima iz siječnja 2009.)*	Godišnja primanja (prema uvjetima za srpanj 2015.)**	Razlika godišnjih primanja	Promjena realne vrijednosti godišnjih primanja (uključujući inflaciju)***
VISOKO OBRAZOVANJE I ZNANOST					
Redoviti profesor-trajno zvanje, znanstveni savjetnik-drugi izbor	36	310,647 kn	275,451 kn	-11%	-21%
Redoviti profesor-prvi izbor, znanstveni savjetnik-prvi izbor	20	225,113 kn	210,508 kn	-6%	-16%
Docent, znanstveni suradnik	15	161,481 kn	156,350 kn	-3%	-12%
Viši asistent, viši predavač, viši knjižničar	10	137,352 kn	132,579 kn	-3%	-13%
Asistent (bez mag. i doktorata)	3	102,114 kn	99,497 kn	-3%	-12%
Tehnički suradnik SSS, laborant	20	79,930 kn	74,391 kn	-7%	-16%
Čistačica NSS	15	47,611 kn	45,035 kn	-5%	-15%
OŠ I SŠ					
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj-savjetnik	36	141,353 kn	132,783 kn	-6%	-15%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj-mentor	20	114,348 kn	113,581 kn	-1%	-10%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	36	122,201 kn	109,007 kn	-11%	-20%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	10	95,777 kn	96,998 kn	1%	-8%
Učitelj, nastavnik, stručni suradnik, odgajatelj	3	90,950 kn	93,765 kn	3%	-6%
Administrativni referent	30	73,954 kn	66,067 kn	-11%	-20%
Čistačica NSS	36	56,969 kn	49,433 kn	-13%	-23%

Izvor: Matica hrvatskih sindikata; DZS *Godišnja primanja uključuju povećanje osnovice u 2009. za 6 posto koje je u drugom kvartalu 2009. ukinuto te isplatu božićnice i regresa od 2.500 kn, **Osim ukidanja dodatka 4,8,10 i promjene obračuna plaća, godišnja primanja u srpnju 2015. uključuju i efekte promijene koeficijenta u ožujku 2013. i travnju 2014., neisplate božićnice i regresa te neusklađivanja osnovice u 2009. godini., *** Inflacija u promatranom razdoblju 9,3%

2 DODACI I VISOKE PLAĆE

U sustavu obrazovanja, kao i u drugim dijelovima javnih i državnih službi, postoje određeni dodaci koji se odnose na određene specifične situacije. Ti su dodaci posljedica kolektivnog pregovaranja, usuglašeni i prihvaćeni i od strane sindikata i od strane Vlade RH. Oni čine doprinos poboljšanju radnih odnosa ne samo u javnim i državnim službama, već i u privatnom sektoru jer mnogi od njih predstavljaju

zdravorazumski odnos spram određenih specifičnih situacija koje se tiču rada. Isto tako, činjenica je da svi zaposleni u sustavu obrazovanja imaju samo jedan dodatak, a to je tzv. prosvjetni dodatak od 13,72 posto osnovne plaće (izboren štrajkom 2006. godine, i isplaćivan sukcesivno 6 godina svakog kolovoza u iznosu od 2,2%). Ostali dodaci su iznimke koje ostvaruju samo neki zaposlenici i samo pod točno određenim pretpostavkama. Prosječna plaća u obrazovanju sa svim dodacima koji postoje, prema podacima DZS-a, iznosi 5.508 kuna i ispod je prosječne plaće u Republici Hrvatskoj (5.685). Valja znati da ta prosječna plaća u RH, kada se uspoređuje s plaćama po

stručnim spremama, ne dostiže niti prosječnu plaću radnika s višom školskom spremom u RH. *Nota bene*, tri četvrtine radne snage u obrazovanju ima visoku stručnu spremu. Ako imamo na umu da je u prosjek obrazovanja uključeno i visoko školstvo, koje po logici stvari ima viša primanja od drugih sektora obrazovanja, onda su podaci još porazniji. Primjerice, prosječna plaća u osnovnom školstvu iznosi 4.974 kune.

Mudrima dovoljno da uoče katastrofu u obrazovanju, ali ne i ministru obrazovanja. Usporedba sa zdravstvom još je poraznija. Tamo prosječna plaća iznosi 6.372 kune. Ministar bi trebao znati i da podaci DZS-a pokazuju kako bruto plaće u prvoj polovici ove godine u RH rastu 1,1 posto, u zdravstvu 2,4 posto, a u obrazovanju padaju 1,3 posto.

Podaci DZS-a po stručnim spremama pokazuju i kako je prosječna plaća VSS-a u zemlji veća za 29 posto od prosječne plaće u obrazovanju, a u sustavu zdravstva i socijalne skrbi za 56 posto.

S obzirom na navedeno, postavlja se pitanje što je orijentir za visinu plaće u obrazovanju? Možda plaće u Bugarskoj i Rumunjskoj, jer hrvatski prosjek ili ostale javne službe sigurno nisu!

3 FINANCIJSKI EFEKT ZAHTEVA ZA POVEĆANJEM PLAĆA

Ministar je objavio da naš zahtjev od 4% iznosi oko 400 milijuna kuna. Čak ni grubom računicom iz proračunskih podataka nije moguće doći do tako visokog iznosa. Štoviše, podaci koje je Ministarstvo nedavno plasiralo medijima govore kako MZOS godišnje za prosvjetni dodatak na osnovnu plaću izdvaja 664 milijuna kuna. Međutim, prosvjetni dodatak iznosi 13,73 posto osnovne plaće pa je teško shvatiti kako 4 posto osnovne plaće iznosi 400 milijuna kuna. Ako je podatak o izdvajanju za prosvjetni dodatak točan, onda bi ukupni trošak zahtjeva za povećanjem plaća (uključujući i povećanje doprinosa) državu stajao 227 milijuna kuna, odnosno 43 posto manje od onoga što se isticalo u medijima.

4 REZIME

Dakle, sustav obrazovanja nije dobio kompenzaciju za rezove koje je ova Vlada napravila. Materijalno stanje zaposlenih u obrazovanju, s obzirom na njihovu razinu obrazovanja, najgore je u zemlji. Prosječna bruto plaća u obrazovanju ispod je prosjeka RH, a ako ne dođe do njenog rasta, nastaviti će sve više zaostajati za prosjekom. S obzirom na to i uzevši u obzir da je sustav zdravstva nedavno dobio povećanje plaća koje iznosi 190 milijuna te da financijski trošak za povećanje plaća u obrazovanju nije bitno veći, smatramo da ne tražimo ništa nemoguće i/ili neracionalno. Vlada je posljednjih tjedana našla dodatna sredstva za brojne druge neplanirane stavke. Zar novaca zaista nema samo za obrazovanje? Premijer Milanović 2012. je obećavao da će obrazovanje biti prvo na redu kada će se otvoriti prostor za povećanje plaća.

Nismo prvi. Dio krivice za to vjerojatno snosi i ministar Mornar koji se, umjesto aktivnijim zalaganjem za poboljšanje položaja zaposlenih u svojem resoru, bavio uvjeravanjem čelnika sindikata i javnosti da su plaće u obrazovanju dobre.

Dakle, prvi nismo, možemo li biti drugi? Nitko nam u tome neće pomoći, mnogi će odmagati. Želimo li bolji status moramo ga izboriti sami!

DAKLE, TKO JE KRIV ZA ŠTRAJK?

Sindikalni čelnici su krivi za štrajk. Da nema zločestih sindikalnih čelnika, štrajka ne bi bilo i Milanović bi se mogao mirno prepucavati s Karamarkom.

Ali, nismo mi ti koji su povećali plaće u zdravstvu baš sada, nismo mi baš sada obećali umirovljenicima božićnice, nismo mi odlučili o pomoćima za plaćanje struje, nismo mi ostavili božićnice i regrese u javnim poduzećima, nismo mi kupovali skupocjene automobile, i nismo mi četiri godine izjavljivali da nema novaca, a sada kada su izbori naglo ima. Mi smo znali da ih ima u financijskim kanalima, ali ih država ne zna izvući. Još prošle godine guverner HNB-a izjavio je da “novca ima za sve” (na naslovnoj stranici časopisa Banka).

ODGOVOR SPOMENKI AVBERŠEK

Po običaju, gospođa Avberšek je napala sindikate Vertikale čim su oni najavili štrajk. Morali smo odgovoriti. Iako gospođa ne zaslužuje našu pažnju, važno je bilo reagirati radi pobijanja zlonamjerne argumentacije. Naš odgovor prenosimo ovdje.

Neistiniti su navodi da su radnici u sustavu obrazovanja i znanosti dobili kompenzaciju za ukidanje dodatka na vjernost službi (4, 8 i 10%). Jedini radnici koji su tu kompenzaciju dobili, jesu radnici u zdravstvu. Iz samih kolektivnih ugovora naših sindikata vidljivo je da kompenzacija u našem sustavu nije nastupila, budući da se istima propisuje da će se navedeni dodatci vratiti ako se u bilo kojoj službi taj dodatak počne isplaćivati. Da je kompenzacija nastupila, takve odredbe u našim kolektivnim ugovorima ne bi bile potrebne. Dakle, ono što gospođa Avberšek navodi su kontradiktorne i neistinite informacije.

Ne treba zaboraviti da je sustav obrazovanja i znanosti, ovoj Vladi bio prvi na udaru, te su već 2012. godine uz veliku potporu gospođe Avberšek vladajući ukinuli dodatke od 3, 5, 7 i 9% za zaposlene u osnovnim i srednjim školama. To su bila prva rezanja koje je ova Vlada učinila. U 2013. i 2014. godini nastupila je tek djelomična kompenzacija tog dodatka, a ne dodatka 4, 8 i 10%.

Gospođa Avberšek se ponovno oglasila u trenutku u kojem prosvjetari traže svoja prava. Ali mi nismo protiv povećanja u zdravstvu, pa se postavlja pitanje zašto se onda gospođa Avberšek uopće oglasila. Nismo doveli u pitanje interese sindikata zdravstva, ali jesmo doveli u pitanje politiku Vlade. Zato se oglasila. Gospođa Avberšek umjesto da podrži tisuće prosvjetara i svoje sindikalne kolege, ona već četiri godine podržava ovu Vladu ne shvaćajući da je Vladina politika u suprotnosti sa socijaldemokratskim i sindikalnim vrijednostima. Nažalost, čini se da gospođa Avberšek očito i dalje radi na razbijanju sindikalne scene u interesu vladajuće stranke.

POLITIKA REZANJA I NJENE POSLJEDICE

BDP je pao pune 3 godine, 12 uzastopnih kvartala za vrijeme ove Vlade. Ukupni pad je od 2012. godine iznosio 4%. Kao što smo vidjeli, naše su plaće pale znatno više za vrijeme ove vlasti nego što je pao BDP. To znači da smo dali natproporcionalno veći doprinos nego što je pravedno i pošteno. Tako žestoki udar na naše plaće i na cijelu javnu i državnu potrošnju nije posljedica potreba gospodarstva, već ideologije koja se zove politika rezanja (*austerity*). Štoviše, tako žestoki udar doveo je do negativnih gospodarskih učinaka sasvim sukladno upozorenjima protivnika politike rezanja, kao što je primjerice Mark Blyth, profesor političke ekonomije na prestižnom američkom sveučilištu. Njegova knjiga ***Politika rezanja potrošnje***, koju je za našu zemlju izdao Sindikat znanosti, i koju možete nabaviti po vrlo pristupačnim cijenama, proglašena je knjigom godine od strane Financial Timesa. U njoj je sjajno objašnjena pogrešna ekonomska politika rezanja. Nju provodi naša Vlada po diktatu Europske komisije. Cijeli kontinent je u stagnaciji zbog toga. U SAD-u su vodili sasvim suprotnu politiku i izašli su iz krize još 2010. godine. U Americi su odmah na početku krize stvorili novi novac, dali razne olakšice, dali velike subvencije, preuzeli gomilu loših kredita samo da bi spasili potrošnju, jer njihovi ekonomisti znaju da je u krizi najgore ako počne padati potrošnja, jer tada pada i proizvodnja i nastaje velika nezaposlenost. U Hrvatskoj i Europi, po njemačkom diktatu radili su sasvim suprotno. Svi su smanjivali plaće. Rezultat: Europa je u stagnaciji već sedam godina. Hrvatska tavori na dnu. Grčke probleme su pogoršali umjesto izliječili. S druge strane, Amerika ima punu zaposlenost i godišnji rast od 4%. Politika rezanja je veliko zlo i velika zabluda za ove krizne okolnosti. Pogledajmo što Mark Blyth o tome kaže:

“Današnji političari uspjeli su državnu potrošnju proglasiti bezobzirnim rasipanjem koje dodatno pogoršava ekonomiju. Za rješavanje financijske krize nametnuli su politiku drakonskog rezanja proračuna. Nama građanima poručili su da smo svi živjeli iznad svojih mogućnosti pa sada moramo stegnuti remen. Političari se prave da ne znaju kako je sav taj dug nastao. A on nije nastao zbog orgija državne potrošnje, nego kao izravna posljedica spašavanja, rekapitalizacije i povećanja likvidnosti bankovnog sustava koji se raspao. Tako je privatni dug banaka preimenovan u državni dug, dok su odgovorni za njegov nastanak, oslobođeni svake kazne, odgovornost prebacili na državu, a teret njegove otplate na porezne obveznike.”

ISTINA O GOSPODARSKOM USPJEHU VLADE

Nakon tri pune godine Hrvatska ima prvi rast proizvodnje u zadnjih šest mjeseci u iznosu od 0,8%. Prethodno moramo znati da smo poslije Grčke imali najveći ukupni pad BDP-a u Europi od početka krize. U tom istom razdoblju zemlje EU 28 imale su prosječno nulti rast. Dakle, EU stagnira već 7 godina zbog politike rezanja.

Hrvatska ima sada taj skromni rast, što se vidi i po tome da samo četiri zemlje imaju manji rast od nje. On ni približno nije dovoljan za rješavanje naših gospodarskih problema. Za to je potreban rast veći od 3%.

Valja primijetiti da su nas vlast, njeni mediji i neoliberalni ekonomisti uvjeravali četiri pune godine kako će rast nastupiti ako postanemo konkurentni i ako smanjujemo plaće. Ovaj skromni rast, međutim, posljedica je stidljivog rasta potrošnje stanovništva kao i rasta državne potrošnje. To je rezultat promjena poreza na dohodak i uvođenja poreza na štednju, što je zasluga ministra Lalovca. Dakle, smanjivanje plaća je donosilo propadanje, povećanje plaća je donijelo blagi rast. Logično. Kada si u rupi, ako želiš van, nemoj više kopati. A Milanović i Linić su imali pad BDP-a i još su smanjivali plaće.

Iako postoje naznake oporavka, najveći problem hrvatske ekonomije je zaposlenost. Ona i dalje pada, iako pada i nezaposlenost. Odgovor je jednostavan. Masovni egzodus naših ljudi u inozemstvo.

Drugi veliki problem je javni dug. On stalno raste iako su nam govorili da će smanjenje naših plaća i državna štednja dovesti do smanjenja javnog duga. Dogodio se obrnuto, unatoč rezanju. Zbog pada BDP-a dug je rastao, jer se on računa kao udio u BDP-u. Dijelom je rastao prividno zbog promjene metodologije, ali je stvarno rastao zbog jednokratne potrebe financiranja brodogradilišta, sanacije zdravstva i preuzimanja garancija državnih poduzeća. Međutim, najveći generator je slom ekonomske aktivnosti, koji je smanjio proračunske prihode i stvorio rupu u proračunu koja se svake godine mora financirati zaduživanjem. Bez daljnjeg utjecaja na potrošnju (ponajprije dohodak građana), koji će posljedično dovesti do povećanja proizvodnje i zaposlenosti, u kraćem i srednjem roku Hrvatska će i dalje biti na začelju Europe s vrlo lošim perspektivama i uvjetima za život, daljnjim pritiscima za rezanjem potrošnje i gotovo nikakvim mogućnostima zaustavljanja trenda rasta javnog duga.

Zato je potrebno povećavati plaće!

Pomognimo svojoj ekonomiji pritiskom na rast plaća.

